

ΙΟΤΕΗ

Издавачка куќа Готен | Пролет 25, Скопје
contact@gotenpublishing.com | www.gotenpublishing.com

За издавачот: Билјана Ставрова Алаѓозовска
Уредник: Роберт Алаѓозовски

Наслов на оригиналот: Područje bez signala, Robert Perišić
© Robert Perišić 2014

Превод: Владимир Јанковски
© фондација С. Фишер во име на Традуки
Лектура: Дејан Василевски
Дизајн на корица: КАПКА
Графичко уредување: Дејан Џингарски
Печати: Арт и арт студио Батев, Визбегово, Скопје
Тираж: 800 примероци

Издавањето на ова дело беше поддржано од ТРАДУКИ, литературна мрежа на која припаѓаат Сојузното министерство за Европа, интеграции и надворешни работи на Република Австрија, Министерството за надворешни работи на Сојузна Република Германија, швајцарската фондација за култура ПроХелвечија, КултурКонтакт Австрија, Гете Институтот, Агенцијата за книги на Словенија ЈАК, Министерството за култура на Република Хрватска, Ресорат за култура на владата на кнежеството Лихтенштајн, фондацијата за култура на Лихтенштајн, Министерството за култура на Албанија, Министерството за култура и информирање на Република Србија, Министерството за култура на Република Романија и фондацијата С. Фишер.

traduki^T

CIP - Каталогизација во публикација;
Национална и универзитетска библиотека
„Св. Климент Охридски“, Скопје

821.163.42-31

ПЕРИШИЌ, Роберт

Подрачје без сигнал : роман / Роберт Перишиќ ; превод од хрватски јазик Владимир Јанковски. - Скопје : Готен, 2016. - 400 стр. ; 17 см.
- (Contemporanea)

Превод на делото: Područje bez signala / Robert Perišić

ISBN 978-608-4625-70-4

I. Perišić, Robert види Перишиќ, Роберт

COBISS.MK-ID 101688842

Роберт Перишиќ

Подрачје без сигнал

роман

Превод од хрватски јазик:
Владимир Јанковски

ГОТЕН
Скопје 2016

Забелешка:

Оваа книга е плод на фикција. Местата, ликовите, имињата и настаните се дел од измислениот свет. Иако постоеше водач на држава наречен Полковникот, ликот од книгата претставува книжевна фикција како и сите други. Именуваните вистински локалитети се во служба на фикцијата, а сите други локалитети се измислени и не се идентични со вистинските места, дури и ако за целите на литературната фикција потсетуваат на нив. Гратчето Н. не е пресликување на кое било одредено место, туку книжевна слика на многу места, како блиски, така и далечни, дел од книжевниот свет и од неговата слобода.

ПРВ ДЕЛ

Индустриски индекс

*I asked my father
I said, "Father, change my name"
The one I'm using now, it's covered up
With fear and filth and cowardice and shame*

*Ah, but, lover, lover, lover, lover
Lover, lover, lover, come back to me*

(L. Cohen)

1.

Ја слушаше испрекинатото. *Како... шу врската... е знам... мислев... чие...*

Зборовите испливуваа, земајќи здив, како давеник во бранови.

„Изгледа дека влегуваме во подрачје без сигнал“, рече.
... јавуваш и исче...

Го погледна мобилниот. Најмалата линија трепереше, па исчезна.

Јапонскиот теренец имаше добри амортизери и можеше, како што се вели, *да ги погледне весниците* што ги купи рано наутро во киоскот покрај границата.

Повремено сакаше да ги погледне транзициските весници. Во нив имаше нешто магично, и реално и нереално. Слабо сеќавање, збунет ум, траги од мртва политика. Нешто како обележаните места, пластичните цвеќиња или крстовите, на рабовите од патиштата во провинција.

Некаде ќе се појавеше сиромашна куќичка без покрив, зарастена во густежот набуен од последната војна. На подгорените ѕидови сè уште стоеја потписите на уривачите, симболи, имиња на единици, само така, колку да се пофалат.

Сиромасите ги дигаа сиромасите во воздух. Сиромасите се одмаздуваа на сиромасите и сиромасите стануваа уште посиромашни.

Спирална сиромавија, помисли. Можеби за тоа дури и самиот имам придонесено.

Но, дали постои зборот *сиромавија* или самиот го из-

мисли? Не можеше да се сети; го носеше својот јазик низ светот и правеше што сакаше со него.

Пред нив повторно се отвораше длабната долина опкружена со остри врвови и некакво стеснето гратче, општина што брзо ќе ја поминеа да не се дрндаа зад автобусот што испушташе замастен чад и возеше, го виде тоа, ученици во градот.

На задните седишта на бусот екипа тинејџери ја игра старата игра: еден со клемпави уши низ замачканото стакло зјапаше во нивниот теренец, потоа некој ќе го треснеше по увото, по што сите ја подигнуваат раката. Требаше да погоди кој удрил.

Повторно не успеа.

Клемпавиот деконцентрирано зјапа во нивните затемнети стакла и странската регистрација додека го чека новиот удар.

Олег од колата ги гледа тие зашеметени очи: очите на овој народ, помисли.

„Веројатно овој бус стенка уште од осумдесеттите.“

„Како и сè друго.“

Но, види го ова, клемпавиот конечно успеа да погоди. Сега тој ќе удира.

Ги менуваат местата, доаѓа еден со приштови.

Клемпавиот го треснува оној со приштовите, но – не можеш така, брате, малку трпение – и веднаш е откриен.

„Навистина ти фали стратегија“, рече, а Никола го погледна.

„Не се однесува на тебе.“

Сега клемпавиот повторно добива по ушите. На лицето има насобрана фрустрација и на Олег му доаѓа некако да му сигнализира која рака го тресна: но не, помисли, и така не би видел... Но, клемпавиот како дури сега да ја забележа нивната странска регистрација. Им го плази јазикот додека добива по ушите, што е дури и малку опасно: би можел да си го прегризе тој свој орган.

„Ајде, претекни го бусот, те молам.“
„Полна линија е. И има ограничување.“

Сега клемпавиот на своите колеги им го покажува автомобилот и регистрацијата, па сите заедно им покажуваат нешто што е како нивниот национален знак. Олег приближно знае што викаат додека прават гримаси.

„Клемпавиот најде надворешен непријател.“
„Молам?“
„Ајде, претекни ги, заеби ги ограничувањата!“

* * *

Возат понатаму, одложувајќи го застанувањето, сè до бифето покрај патот, во приземјето на осамената еднокатница; пишува „Страда“.

Седнаа внатре.

But I shot a man in Reno just to watch him die...

„Еј... Тука некој го слуша Кеш.“

„Е, па, изгледа дека нема никој.“

Некаде од зад шанкот конечно се појави слаба девојка со долг чекор, со цигара во устата.

„Здраво, Помози Бог јунаци, фален Исус, селам алејкум... Што пиете?“

Таа се наведнува меѓу нив, без да води сметка за своето деколте, и ја брише масата. Притоа, предолгиот пепел од цигарата што ја држи во устата ѝ паѓа на масата.

Таа за миг ја вади цигарата од устата, малку чучнува и ја дувнува пепелта.

„Таака!“

Кога ги донесе пијачките, рече: „Па, до каде одите?“
Олег рече дека одат во гратчето Н.

„О? Што барате таму?“

„Бизнис.“

„А, тоа ти е добро!“

„Не веруваш?“

„Е па, дури таму нема ништо. Јас сум оттаму.“

„Сакаш со нас дома?“

„Гледаш дека тука имам работа“, рече, заминувајќи до шанкот.

Малку демек погледна наоколу.

„Па, и не гледам баш... Како се викаш? Јас сум Олег, а ова е Никола.“

„Јас сум Липша.“

„Од кого?“

„Така се викам. Зошто секогаш е смешно?“

„Ништо... Би можела да ни дадеш број од некоја пријателка таму. Ни треба водич.“

Таа го издува чадот и го измерка: „Сааш да кажеш ескорт?“

„Не, ние сме чесни момци“, рече Олег. „Носиме странски капитал.“

„Тогаш, ќе ти го дадам својот број. Па јави ми се за да ти кажам каде си кога ќе се загубиш во тој велеград.“

Сакаа да стигнат до Н. додека не се стемни и набрзина ги испија пијачките.

Таа отиде до касата, од оние што отстрана се удираат со рака.

„Три и пол.“

Олег даде дваесет и се сврти: „Во ред е“.

Таа по него, држејќи го кусурот, викна: „Ајде, батка, тоа ти се големи пари“.

Додека Никола го придвижува автомобилот, таа ги набљудува од вратата со цигара во забите, со прекрстени раце, во црни чизми до коленици, под исклучениот натпис „Страда“.

Неколку метри понатаму под снегот лежи долг автомобил, би можел да биде „волво“, со издишана предна гума.

Низ дрвјата без листови се гледаат, како пловат од запад, облаци во боја на пепел и една далечна безгласна молња.

„Прекрасна жена“, рече Олег кога тргнаа.

Никола воздивна, како во мислите да му се врти нешто што не сака да го објаснува. Потоа сепак додаде: „Тоа не е жена“.

„Туку што?“

„Жена е сериозен поим.“

Олег прснува да се смее. Се смееше страсно, а потоа рече: „Тоа, таков те сакам!“

„Каков?“

„Мрачен си ми од утрото. А знаеш да бидеш забавен.“

„Тоа го реков сериозно.“

„Па, знам.“

Какви гомненици од разговор, помисли Никола.

„Ти си најголемиот романтик што го познавам.“

Никола помисли да каже дека не е романтик. Што има романтично во неговиот живот? Што воопшто значи *романтик*?

Што значи кога Олег ќе му го каже тоа – дека е будала, пиченце, што? Можеби и е романтик, но за тоа со Олег не можеше да се разговара.

Сепак рече: „Што има романтично во мојот живот?“

„Не знам“, рече Олег. „Не тврдев дека романтичноста се остварува.“

„Аха.“

„Еднаш во Сибир, близу Тоболск...“

„Близу што?“

„Близу Тоболск, мислам, таму ништо не е близу, но Тоболск е најблиску...“

„Добро, сега ми помогна.“

„Не го познаваш Тоболск? Таму Крижаниќ ја објавил својата граматика. Внимавај, во 1665 година.“

„Кој би го знаел тоа.“

„Јас сум бил во Тоболск, па знам.“

„Од каде дојдовме до тоа?“

„Не знам, се возиме по недојдии, па ме потсети...“

„На што?“

„Па да, кога ме прекина... Тоа почнав: таму близу Тоболск, во тој некој град, во недојдија полоша од оваа, еј, внимавај, еден тип ми рече дека за милион долари може да ми набави бомба.“

„Каква бомба?“

„Атомска.“

Налетаа на поголема дупка на патот и малку се затре-соа. Сега возеа покрај реката, долу зјаеше провалија. Бавно паѓаше слаб снег.

„Само за милион?“ рече Никола, цврсто држејќи го воланот.

„Тоа и јас го прашав ликот: 'Само за милион?'“ Го издува чадот, гледајќи го долу брегот на реката покрај кој низ густежот, како врз некоја имела, се фатиле многубројни пластични кесички. Тука очекуваше да види недопрена природа, па зјапаше во тоа.

„И знаеш што ми рече типот?“ праша Олег и направи драмска пауза.

„Што?“

„Внимавај, јас му кажувам: 'Само за милион?' А знаеш што одговара тој?“

„Па, добро, што?!“

„Тој вели: 'Да. Тоа е мала бомба!'“

Олег ја изгаси старата и запали нова цигара.

По некое време, Никола праша: „Мислиш дека мислел сериозно?“

„Слушај, ебате, не поверував... Русија беше во хаос...“ рече. Малку размислуваше: „Или мислеше сериозно или беше заебанција“. Се насмеа.

„Ебате, тоа не е смешно.“

„Па што да ти кажам? Не поверував. Тоа е мојот гоолам придонес за човештвото.“

„Знам. Навистина си херој.“

„Еј, што мислиш на овие гении да им донесев *мала бомба*, до каде ќе отидеше тоа?“

Повторно се насмеа.

По фаволите и таа негова смисла за хумор, помисли Никола. Се наоѓаа во длабок кањон и само уште белите кеси од густежот светкаа покрај темната река.

Таму патиштата се одвојуваа и тргнаа по долга нагорнина.

Олег потона во своите мисли: во таа чудна ноќ, во тој хотел близу Тоболск, каде што заврши со една неверојатно убава црнка што личеше на Индијанка која зборува руски, која во текот на вечерта, во некоја одвратна дискотека, одеднаш се создаде покрај него на шанкот, за која не знаеше дали е курва или не е – тој не ја нарача, што не значи дека тоа не го сторил некој друг, зашто луѓето со кои соработуваше имаа свои, понекогаш необични, форми на гостопримство. Ё зборуваше бесмислици, ѝ рече дека е поморски капетан – а морето се наоѓаше многу далеку, притоа беше и заледено – ѝ рече дека е од Кремс во Австрија, иако и тоа е далеку од морето, но неа тоа воопшто не ѝ пречеше: дали е курва што му ја местат или ѝ е забавен или му верува, се прашуваше. Го имаше тој поглед како страшно да ѝ се допаѓа, можеби дури наивно вљубен поглед, што можеби и можеше да биде навистина, бидејќи имаше голема желба да си замине од тој свет, во некој друг свет што тој го претставуваше и во кој гледаше вљубено. Се прашуваше за тоа, пиејќи една вотка по друга, раскажувајќи ѝ за морињата по кои плови, за едрата на едрениците и за некој настан што го доживеал на тропски остров, во кој внесе елементи од филмот *Бунтот на бродот „Баунти“*, што е снимен според истоимениот настан, но тој сепак се потпираше исклучиво на филмот, раскажувајќи ѝ за домородците од тој остров, кои биле убави како неа и тука некаде го загуби дејството, па почна да раскажува за предностите на таа култура која, рече, воопшто не ја осудувала слободната љубов, тоа

е, рече, сосема поинаков свет, свет кој го спознал и чиј припадник станал и се прашуваше дали навистина му верува или само глуми, но со времето, по сите тие вотки, сè помалку се прашуваше за тоа, па завршија во тој хотел, се ебеа прекрасно – иако со себе немаше презервативи, не можеше да одолее. Освен тоа, сметаше (сепак некако беше убеден дека е курва) дека таа има презервативи со себе, но немаше. Продолжија да пијат од минибарот и таа, се сеќава, рече дека по потекло е Манси, така нешто, некој народ горе, па и тој го кажа својот вистински идентитет, а на тоа таа се штрекна, велејќи дека има дете со еден негов сонародник, па рече *Мантјер* и на почетокот мислеше дека тоа е името или можеби презимето на нејзиниот поранешен љубен, *Мантјер, Мантјер*, повторуваше како да требаше да ја сфати, па на крајот сфати дека станува збор за *Монтер*, фирмата што работела таму. Ебате, таа го знаеше само името на фирмата... Веројатно го заебаваше. Веројатно беше курва што измислува будалести приказни како што и тој ѝ измислуваше приказни. Или можеби, сепак, е многу романтична курва, која заборава дека е курва, па, исто како и со него, се ебела без заштита и со некој негов сонародник што имал некое, за нејзиното уво, сложено име, па го запомнила само името на фирмата? Или е толку глупава што тоа веќе не може да се нарече глупост, туку некој друг пристап кон животот, како од оној филм за кој ѝ раскажуваше, па и нему му се чинеше дека станува морнар од оној филм, што беше во голем расчекор со улогата што ја играше во реалниот живот, но тоа толку му се допаѓаше што можеше да се вљуби во неа и – навистина – повторно водеше љубов со неа како да е вљубен. Ама, по ѓаволите, што да прави со таа вљубеност во курва или во романтична курва или во неземно суштество што има дете со *Мантјер*, во тој град во кој му понудија атомска бомба, па можеби и затоа толку се напи што веќе не му е јасно која е таа и кој ја пратил да спие со неа и дали некој ја пратил или можеби дури е и луда, зашто во еден момент, кога веќе беа страшно пијани – зашто го испија целиот минибар – таа

го прегрнуваше и плачеше, зборувајќи дека тој е љубовта на нејзиниот живот и дека знае дека ќе замине, дека ќе ја остави, но дека тоа не е праведно и уште еднаш да размисли, нека само малку размисли и ќе види, ќе види што е правилно, а тој веќе беше толку одземен што не можеше да мисли, само се смешкаше и кимаше со главата, веројатно и тој плачеше, да, да, веројатно, а притоа уште цела вечер во главата ја имаше *малата бомба*, таа *мала бомба* за која на крајот одлучи да не ја споменува никому, иако му е речено дека секогаш мора сè да прераскаже, секогаш да ја пренесе секоја понуда, и тоа му е кажано со најсериозен тон, зад кој се наоѓаа најсериозни консеквенции. Никола нема поим за тоа кога вели *навистина си херој*, но нема смисла да му се објаснува тоа на Никола, како ни тоа дека утрото, додека таа спиеше, тој ги собра своите работи и исчезна, оставајќи ѝ малку пари, навистина многу, ако се земе предвид дека беше курва, и не толку многу, ако се земе предвид дека не беше курва, дури и ако се земе предвид дека беше луда курва која забораваше дека е курва, но тој не го знаеше сето тоа и му беше страв трезен да го проверува тоа, како што му беше страв да го проверува тоа околу малата бомба, па ја плати собата и, гледајќи како рецепционерот веднаш потоа го подигнува телефонот, се стрмоглави во таксито пред хотелот и му рече со полна брзина да вози до Тоболск, во паника што можеби беше предимензионирана и не му беше сосема јасно од што бега, но бегаше.